

De kunstige kyllingemødre er praktisk talt bare nogle opvarmede plader, der hænger rundt om i stalden, hvor kyllingerne kan kravle ind under, når de har brug for varme. Fidusen ligger så i, at rumtemperaturen i stalden sænkes, mens der er varmt under kyllingemødrene, sådan at kyllingerne kan termoregulere ligesom i naturen. Foto: Anja Brinck Riber.

Kyllingemødre forbedrer velfærden og sparer på energien

Kunstige kyllingemødre efterligner naturlig adfærd, reducerer fjerpiling, kannibalisme og frygtsomhed blandt kyllingerne, selv efter kyllingemødrene er fjernet igen. Der kan også spares på energien, da rumtemperaturen sænkes

KYLLINGEOPDRÆT AF MAJBRIK TERKELSEN

Fra naturens side vil en kylling kravle ind under sin mor for at holde varmen og for at hvile. Når den har fået varmen, smutter den ud igen for at lede efter føde og vand. Denne naturlige adfærd kommer ikke til udtryk i den traditionelle kyllingeproduktion. Kyllingerne er meget sårbare de første par døgn og kræver ekstra varme, så hele stalden er typisk varmet op til 34 grader de første fire levedøgn - hvilket også er en meget energikrævende løsning.

- Kyllinger er ekstremt dygtige til at termoregulere deres krop, og i 80 procent af tilfældene vil kyllingerne selv bevæge sig væk fra moderen, når de har fået varmen - ved de sidste 20 procent sker det ved, at hønen rejser sig, forklarer Anja Brinch Riber, der er forsker i adfærdsbibliologi ved Institut for Husdyrvidenskab, Aarhus Universitet.

Lavere rumtemperatur

Hun har de seneste tre år arbejdet

på projektet Grøn vækst ved opdræt af levekyllinger med brug af kunstige kyllingemødre, og i starten af februar blev der holdt et informationsmøde om fjerkræsvelfærd og effekten af kunstige kyllingemødre hos staldinventarfirmaet Jyden Bur A/S i Vemb, arrangeret i samarbejde med Seges.

Gode erfaringer

Den engelske fjerkræproducent Rachel Rivers var inviteret til at dele ud af sine gode erfaringer med kunstige kyllingemødre, eller dark brooders, som de kaldes på engelsk, på sin økologiske gård i den sydvestlige del af England. De kunstige kyllingemødre er praktisk talt bare nogle opvarmede plader, der hænger rundt om i stalden, hvor kyllingerne kan kravle ind under, når de har brug for varme. Fidusen ligger så i, at rumtemperaturen i stalden sænkes, mens der er varmt under kyllingemødrene, sådan at kyllingerne kan termoregulere lige som i naturen.

- I virkeligheden benytter vi samme strategi, som man gjorde i helt gamle dage ved opdræt af kyllinger, fortæller Niels Finn Johansen, fjerkrækonsulent ved Seges Økologi, som også har bidraget til projektet. Rumtemperaturen i stalden blev i forsøget sænket til 22 grader, og temperaturen under de kunstige kyllingemødre startede ved 34 grader og blev gradvist sænket.

Ingen ulemper

Forsøget, der blev udført på Forskningscenter Foulum, Aarhus Universitet, viste en reduktion i fjerpiling, kannibalisme og dødelighed, samt

at dyrene var mindre frygtsomme og mere rolige i forhold til en kontrolgruppe, der ikke havde kyllingemødre.

- Der var ikke nogen forskel på væksten af kyllingerne med kyllingemødre og kyllingerne i kontrolgruppen, og generelt fandt vi ikke nogle ulemper ved kyllingemødrene. Det mest interessante var, at forskellen på resultaterne fortsatte, efter kyllingemødrene var fjernet efter fem uger, fortæller Anja Brinch Riber.

Interesse fra producenter

Fjerkræproducent Patrick Blenner, Løgumkloster, synes, at resultaterne virker interessante.

- Det giver god mening at have kyllingemødre, hvis det kan mindske fjerpiling. Hvis kyllingerne fjerpiller fra helt små, vil de tage det med videre, når vi producenter får dem. Det kan sammenlignes lidt med børn, der har haft en dårlig opvækst, de har også tendens til at videreføre det til deres voksenalv, forklarer Patrick Blenner og fortsætter:

- De producenter, vi har i Danmark, er dog utroligt gode til deres håndværk, så kyllingemødrene vil ikke løse et akut problem i produktionen. Men på sigt vil man helt klart kunne få både bedre velfærd og få nogle kyllinger, der er sjovere at arbejde med. Hvis resultaterne i forsøget også kan findes ude i praksis, så synes jeg helt klart, at opdrætterne i fremtiden skal medtænke kyllingemødre, når de bygger nye stalde.

Hardy Eskildsen ejer Top Æg, som bland andet opdrætter en mindre flok kyllinger til salg som hønniker,

kan godt være interesseret i, at afprøve de nye kyllingemødre i sin produktion.

- Det er stadig meget nye forsøgsresultater, og jeg mangler at indsamle mere vidne om, hvordan kyllingemødrene fungerer, men det er absolut et interessant emne.

Merpris på en krone

Niels Finn Johansen har regnet på prisen ved brug af kunstige kyllingemødre i opdrætsperioden, og er kommet frem til en merpris på en krone per hønnike. Den afhænger dog meget af, hvor mange mandeter, der går på dem i praksis - hvilket endnu ikke er afklaret, fordi der ikke er lavet forsøg ude hos opdrættere. Niels Finn Johansen har lært noget om temperaturen af besøget af den engelske kyllingeproducent.

- Det er nok slet ikke nødvendigt at sætte temperaturen så højt, som vi gjorde, og den samlede energibesparelse vil i realiteten være større end først antaget, da rumtemperaturen vil kunne sænkes yderligere. Rachels oplysninger om deres temperaturer i stalden har givet os nogle praktiske erfaringer, som vi i høj grad har brug for til at videreudvikle teknologien, fortæller Niel Finn Johansen, der afslutter:

- For at komme videre med kyllingemødre skal vi have en erhvervs-mæssig opdrætter til at installere dem. Når det så viser sig, at hønnikerne herfra er 'bedre', så skal der nok komme flere, der investerer i kyllingemødre.

Kyllingemødre i England

Kunstige kyllingemødre er kommet for at blive hos den økologiske kyllingeproducent Rachel Rivers i England. Det giver stærkere hønniker helt uden tendens til fjerpiling, og hun har en meget lav dødelighed

KYLLINGEOPDRÆT

AF MAJBRIIT TERKELSEN

Seges arrangerede i starten af februar et informationsmøde om fjerkræ- velfærd og effekten af kunstige kyllingemødre hos staldinventarfirmaet Jyden Bur A/S i Vemb. Her var Rachel Rivers inviteret til at fortælle om sin brug af kunstige kyllingemødre i opdræt af hønniker, og hun er ikke i tvivl om, at de kunstige kyllingemødre har en positiv effekt på kyllingerne. Hun var med i et projekt fra Bristol University i England tilbage i 2010, hvor de kunstige kyllingemødre blev afprøvet, og de er ikke kommet ned siden.

1 pund dyrer

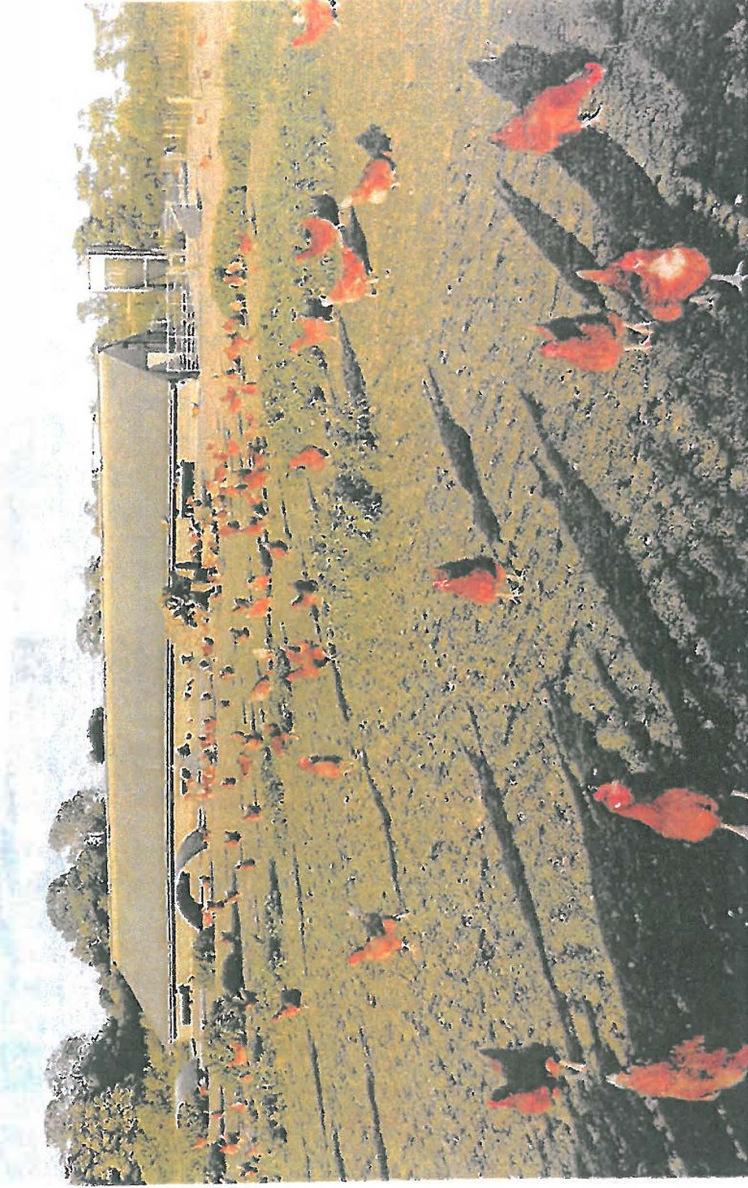
I Wiltshire i den sydvestlige del af

Storbritannien driver Rachel Rivers sammen med sin mand et økologisk landbrug med blandt andet opdræt af 8.000 hønniker årligt. Hun beholder selv 4.000 af hønnikerne til egen ægproduktion - 2.000 høner to gange om året, og sælger fire hold a 2.000 kyllinger hvert år til to faste kunder.

- De var ikke tilfredse med deres tidligere leverandør, hvor de generelt oplevede høj dødelighed, fjerpiling og kannibalisme, fortæller Rachel Rivers til spørgsmålet om, hvorfor de to kunder har valgt at få hønniker fra hende. Hun sælger hønnikerne et pund dyrer end de andre leverandører.

Høj velfærd

I følge Rachel Rivers behøver temperaturen under varmepladen ikke være så høj som i det danske projekt. Grøn vækst ved opdræt af kyllinger med brug af kunstige kyllingemødre. På hendes gård holder de en temperatur mellem 28 og max 31 grader under deres kyllingemødre, imod de 34 grader i det danske forsøg. Ud af de 4.000 kyllinger, hun opdrætter på samme tid, var der sidste år kun 38 døde dyr fra uge 0 til 16. På hendes egne 2.000 æglæggende høner blev der lavet en fjerdragtsco-

Hos Rachel Rivers, Wiltshire, Storbritannien, opdrættes hønniker fra de er daggamle til omkring uge 18 i store mobile huse, der flyttes frem og tilbage mellem udearealer. Foto: Rachel Rivers.

re cirka midt i æglægningsperioden på over 300 høner, og der blev ikke fundet en eneste høne, der ikke havde intakt fjerdragt.

Ude i alt slags vejr

Hønsene kommer ud, fra de er 10 uger gamle, og lågerne bliver de første uger åbnet hen på formiddagen. Efter et par ugers tilvænnelse er der hver dag åbent til udearealet fra kl. 7 om morgenen, og frem til det bliver mørkt. Hønsene går ude i al slags vejr, og kontrollen med økologiske høns er meget kontant på dette område i England.

- Hvis der kommer kontrol, og mine høns ikke er ude, så mister jeg min autorisation, lige meget hvordan vejret er, fortæller Rachel Rivers.

Rachel Rivers er økologisk fjerkræ-producent i England. Hun benytter kunstige kyllingemødre i opdræt af sine 8.000 hønniker, der til gengæld kvitterer med lav dødelighed og ingen fjerpiling eller kannibalisme.

